
Žemės ūkis Lietuvoje

ES Bendroji žemės ūkio politika (CAP) ir jos ryšys su aplinkos apsauga

Žemės ūkis šiandien

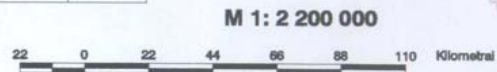
Seminaras "Gėlo vandens metus užbaigiant"
2003 gruodžio 11d.

LIETUVOS DIRVOŽEMIO PAVIRŠIAUS GRANULIOMETRINĖ SUDĖTIS (N. Kačinskio metodu)

- s – sand
- ps – sandy loam
- p – light clay loam
- p1 – medium clay loam
- p2, m – heavy clay loam, clay
- d-pv – humous turf, peat
- a – alluvium

PAVIRŠIAUS GRANULIOMETRINĖ SUDĖTIS	Plotas ha	%
Smėlis	636175,32	9,95
Priemėlis	2905428,33	45,46
Lengvas priemolis	1537227,55	24,05
Vidutinis priemolis	191861,77	3,00
Sunkus priemolis, molis	79049,17	1,24
Puvininga velėna-čurpė	849630,98	13,29
Alluviai	191861,58	3,00
Iš viso:	6391032,68	100,00

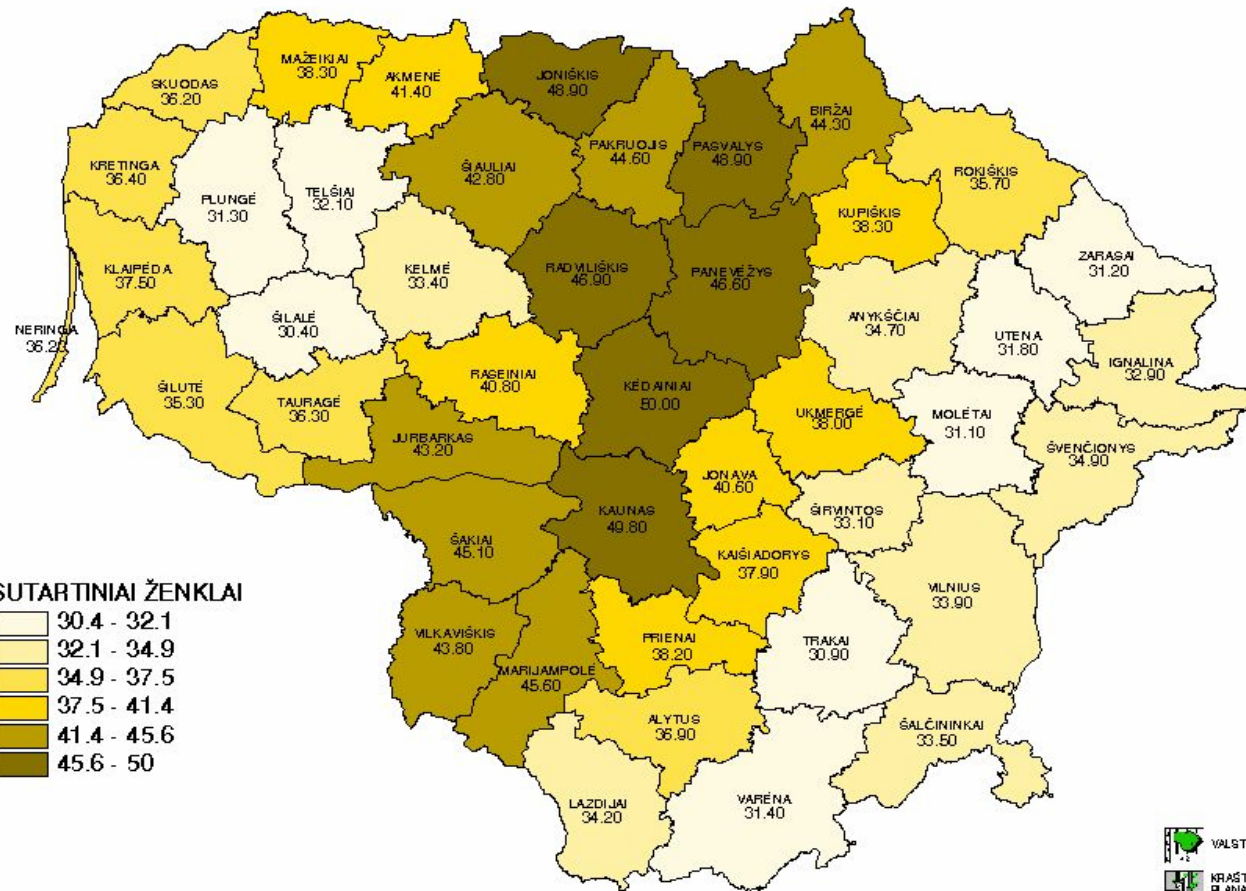

Šaltiniai:
Skaitmeninis Lietuvos dirvožemių žemėlapis M 1:300000 (VŽ, 1996)
Valstybinė Lietuvos koordinatų sistema LKS-94

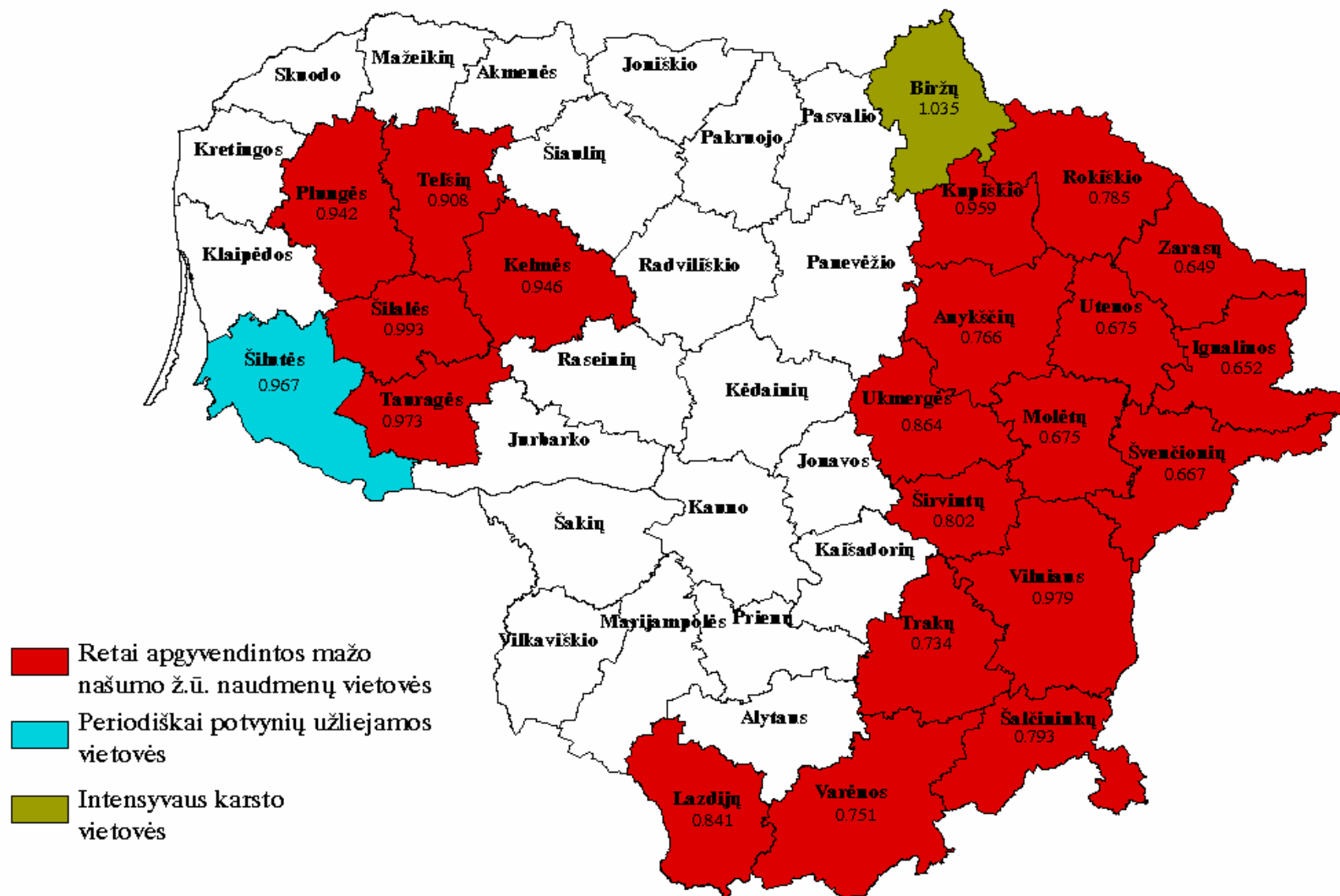

© VALSTYBINIS ŽEMŪVARKOS INSTITUTAS
DIRVOŽEMIO SKYRIUS
1999

ŽEMĖS ŪKIO NAUDMENŲ NAŠUMO BALAI ADMINISTRACINIUIOSE RAJONUOSE (1998 METŲ DUOMENYS)

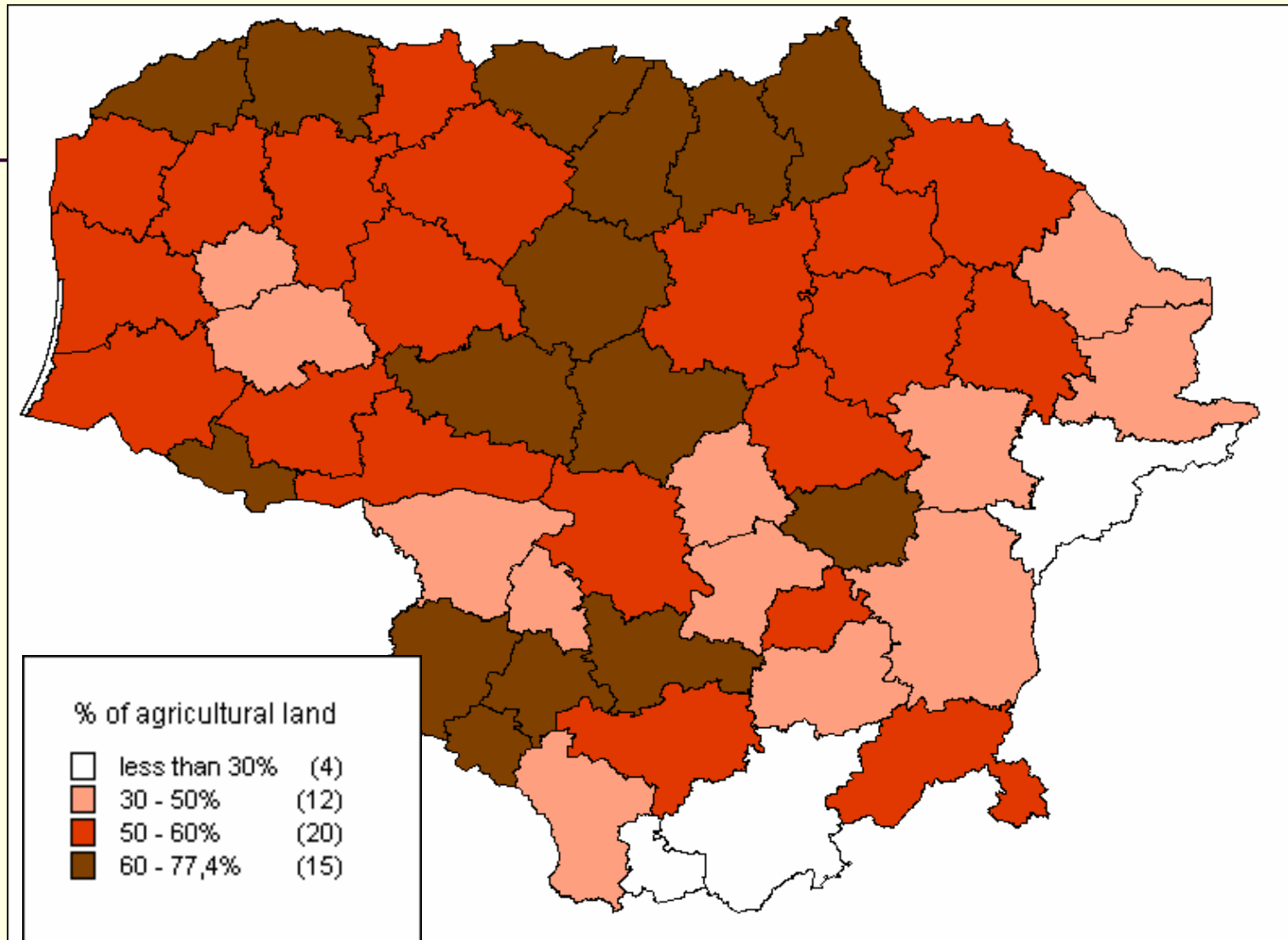
Mažiau palankios teritorijos ūkininkavimui

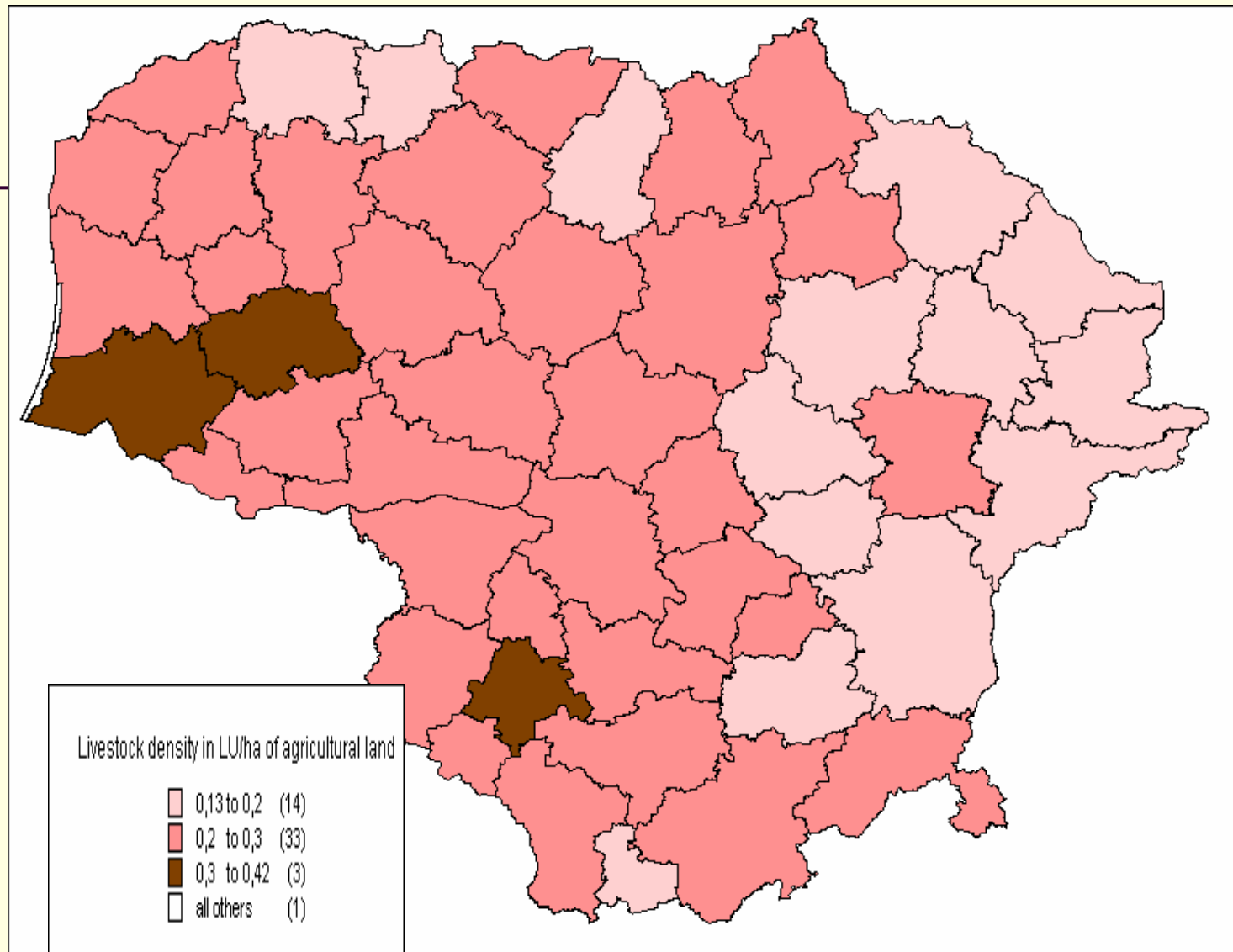
Ūkių struktūra

Ūkių tipai	Skaičius 2002	Vid.ūkio dydis 2002	Apibūdinimas
Registruoti ūkininkų ūkliai, tūkst.	39,7	15,2	Intensyvūs, komerciniai ūkliai
Žemės ūkio bendrovės	657	149	Intensyvūs ūkliai, specializuojasi tiek gyvulininkystėje tiek augalininkystėje
Asmeniniai ūkliai, tūkst.	230,8	2,17	Ekstensyvus ūkininkavimas

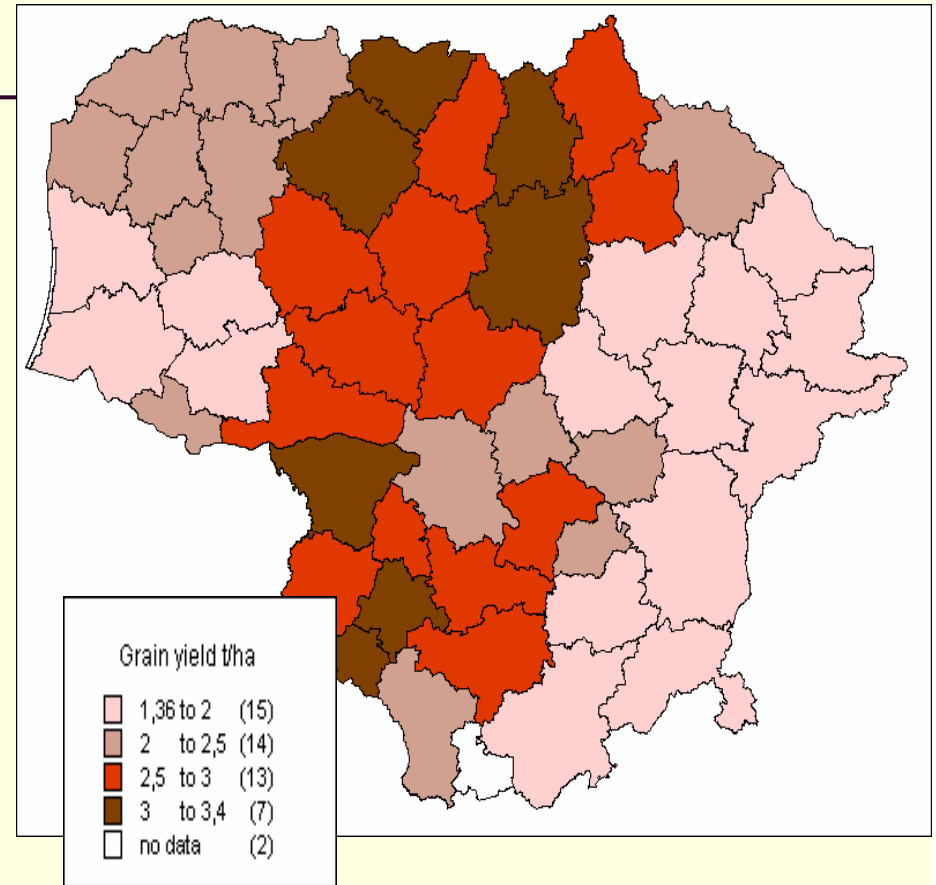
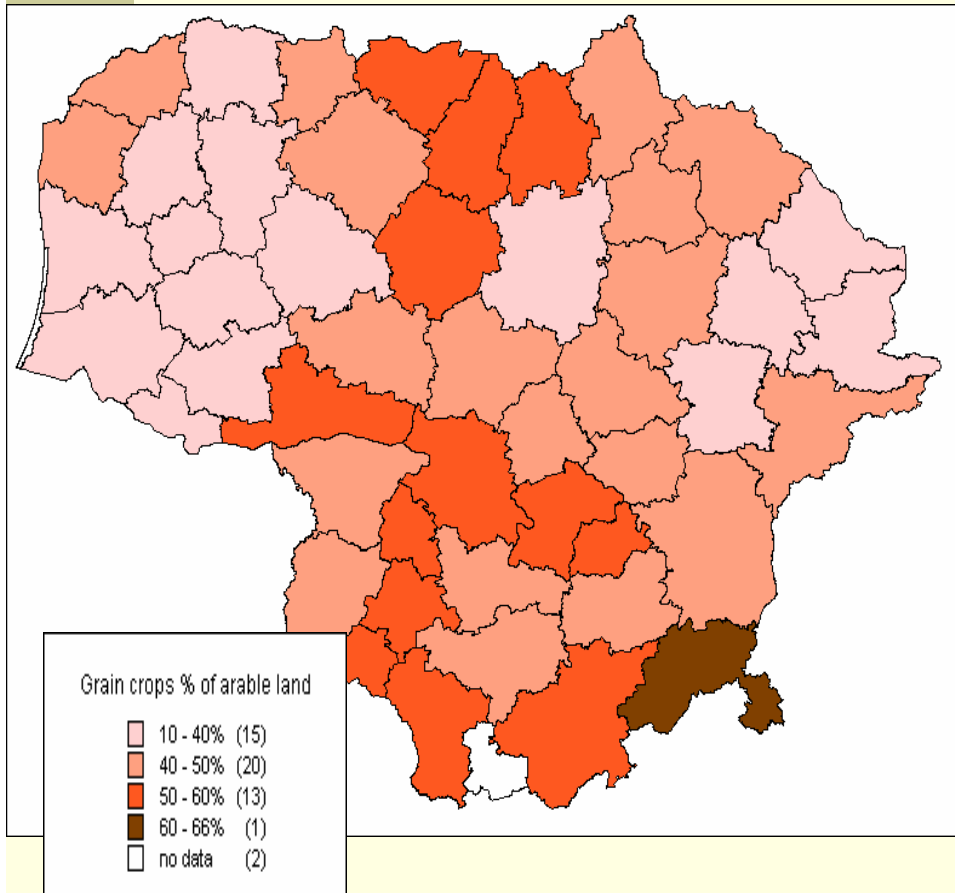
Žemės ūkio paskirties žemė %, 2001

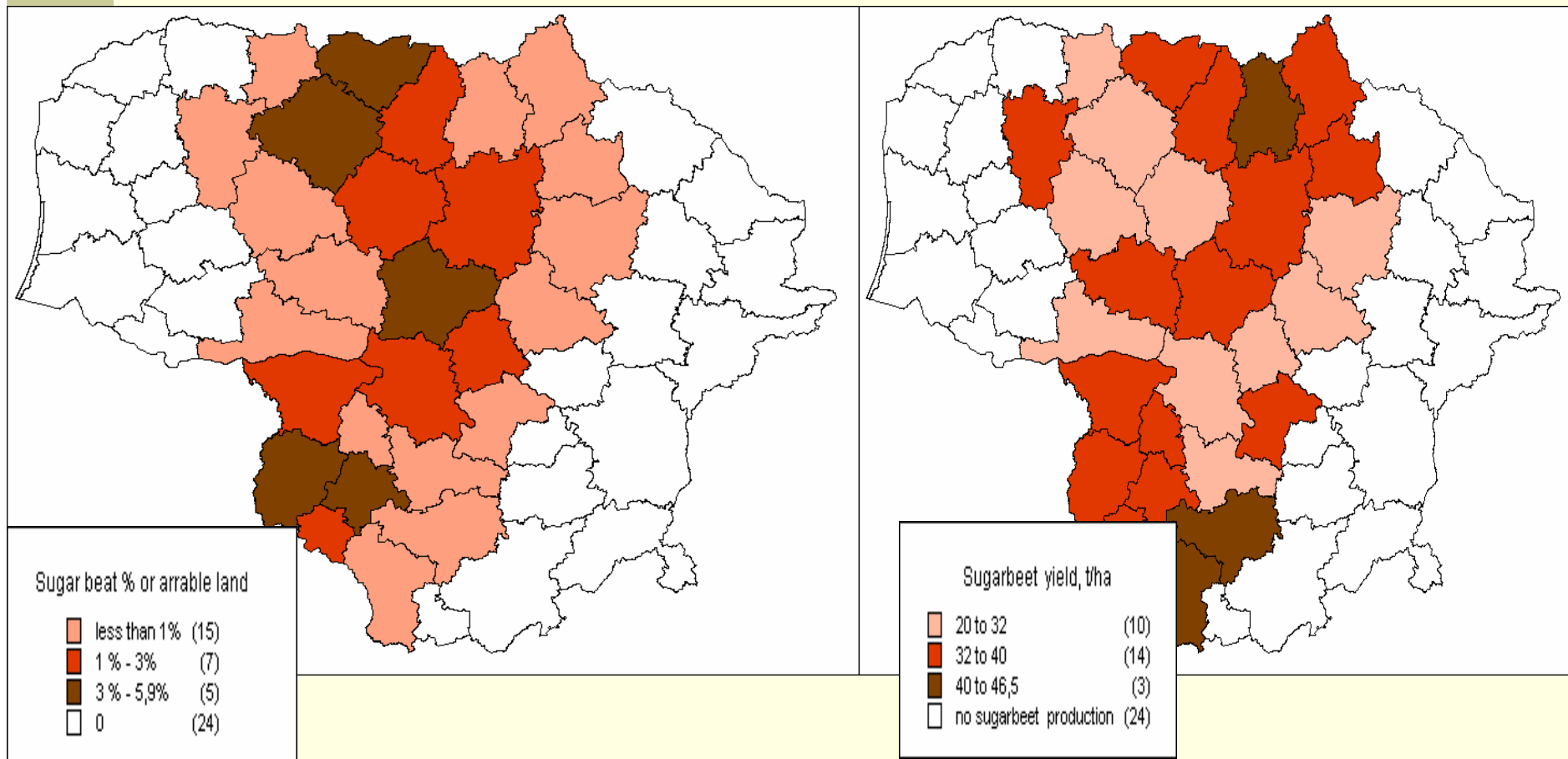
Gyvulių tankis, 2002 (SG/ha ŽŪN)

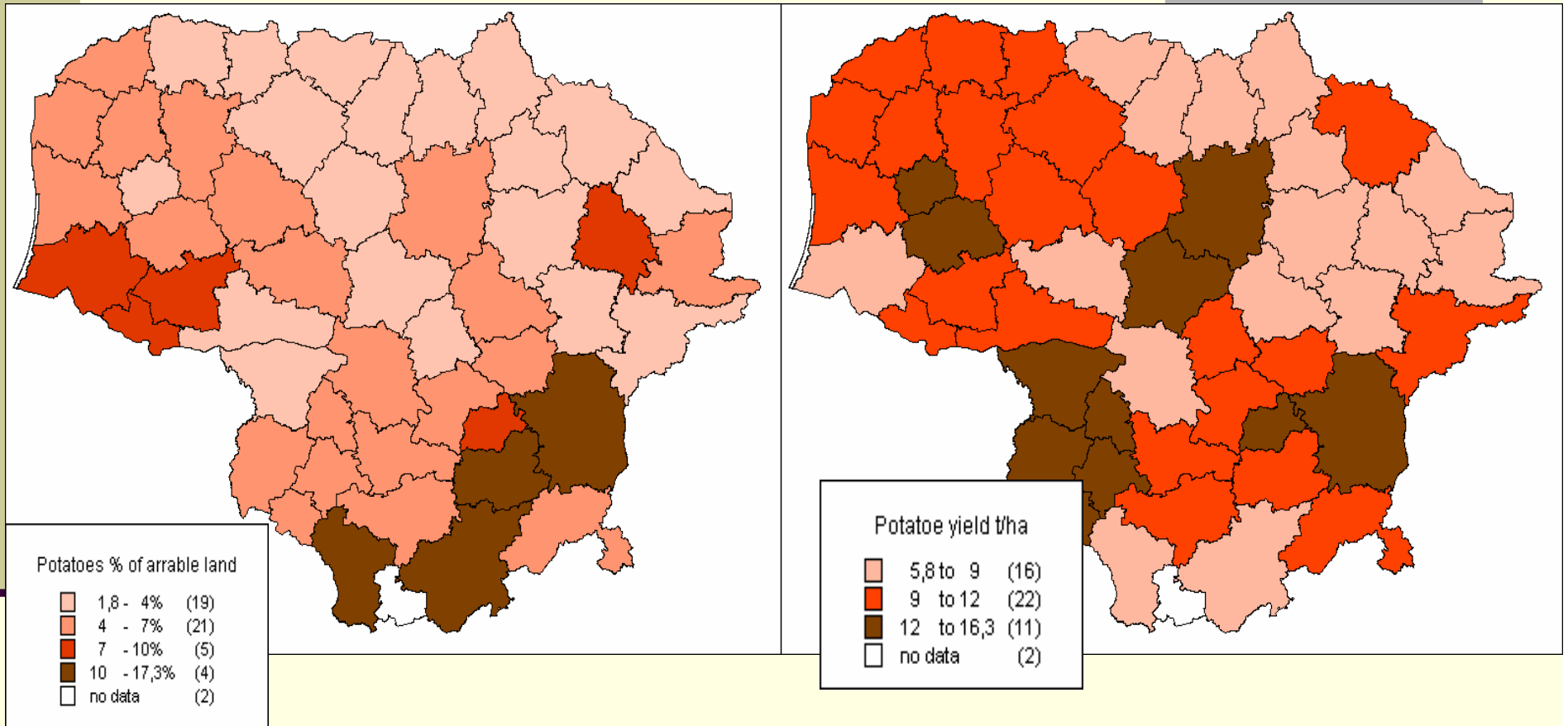
Grūdinių kultūrų pasėliai ir jų derlingumas, 2001

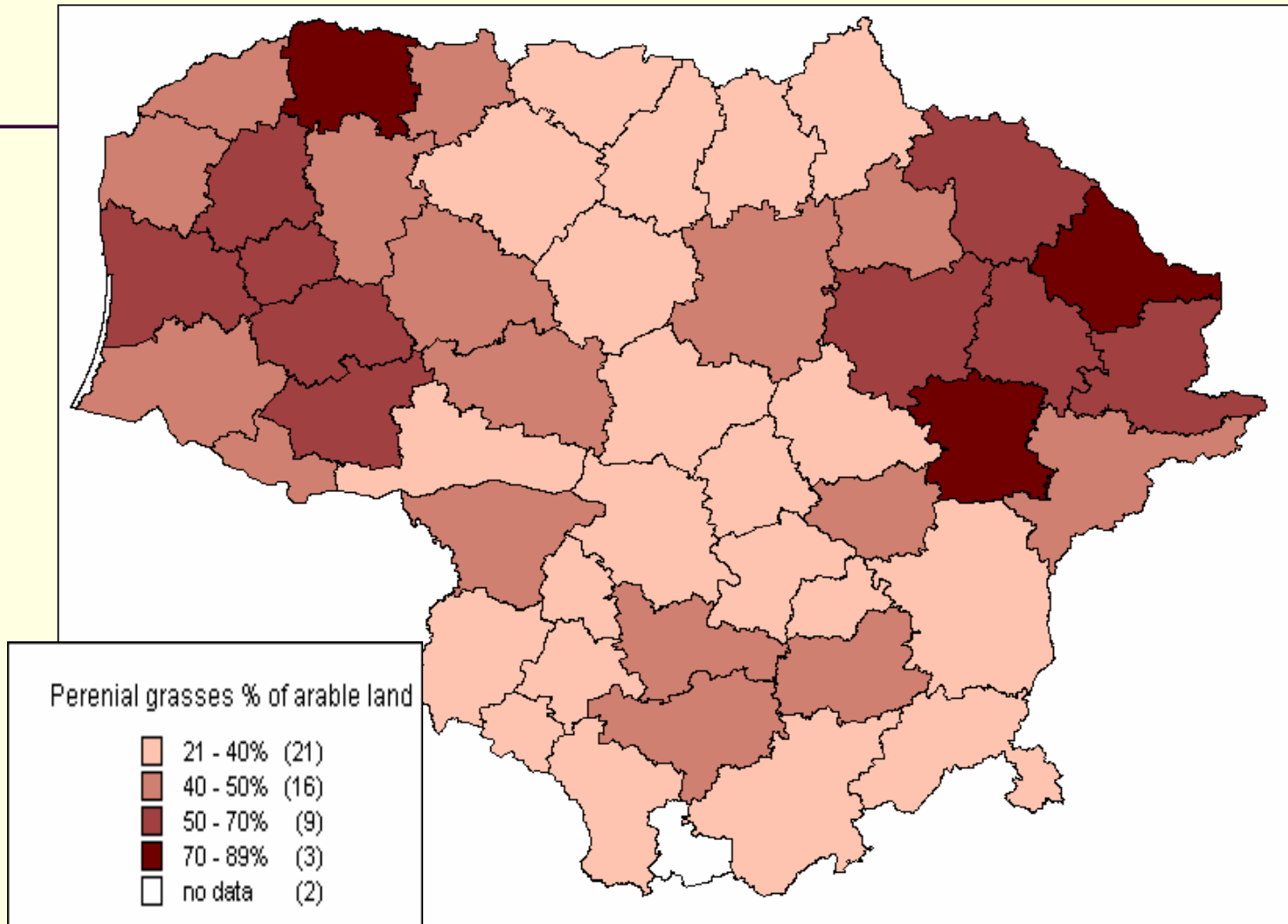
Cukrinių runkelių pasėliai ir jų derlingumas, 2001

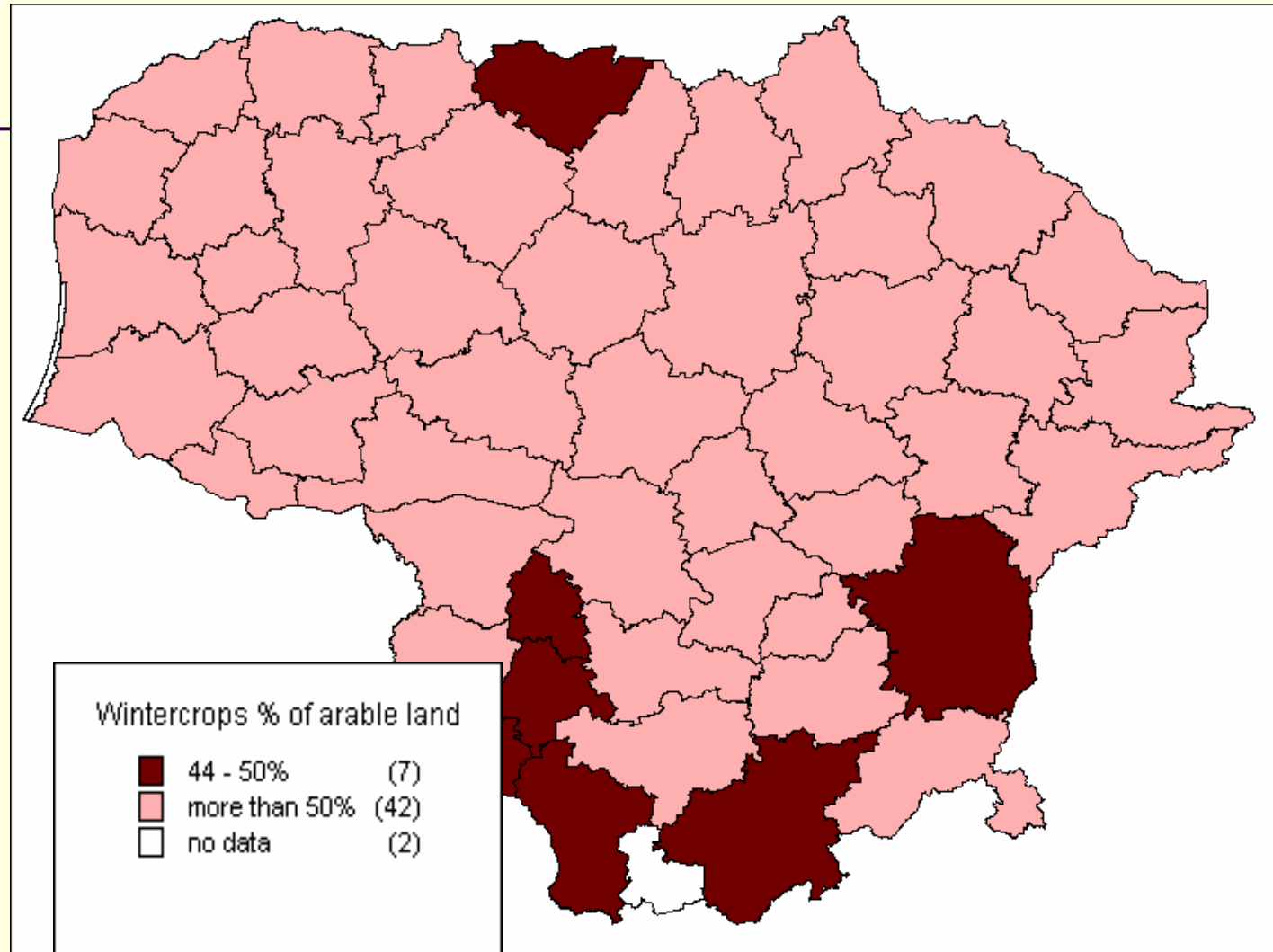
Bulvių pasėliai ir jų derlingumas, 2001

Daugiametės žolės pasėlių struktūroje, 2001

Žiemojantys pasėliai %, 2001

Trąšų (N) sunaudojimas

- Nėra duomenų dėl organinio azoto sunaudojimo
- Mineralinio azoto – 7 kg N/ha ž.ū.n. (pagal gaunamus derlius augalai vidutiniškai atskiruose rajonuose turėtų suvartoti nuo 40 iki 75 kg/N/ha/metus)

Pagrindiniai Nitratų direktyvos Veiksmų programos reikalavimai

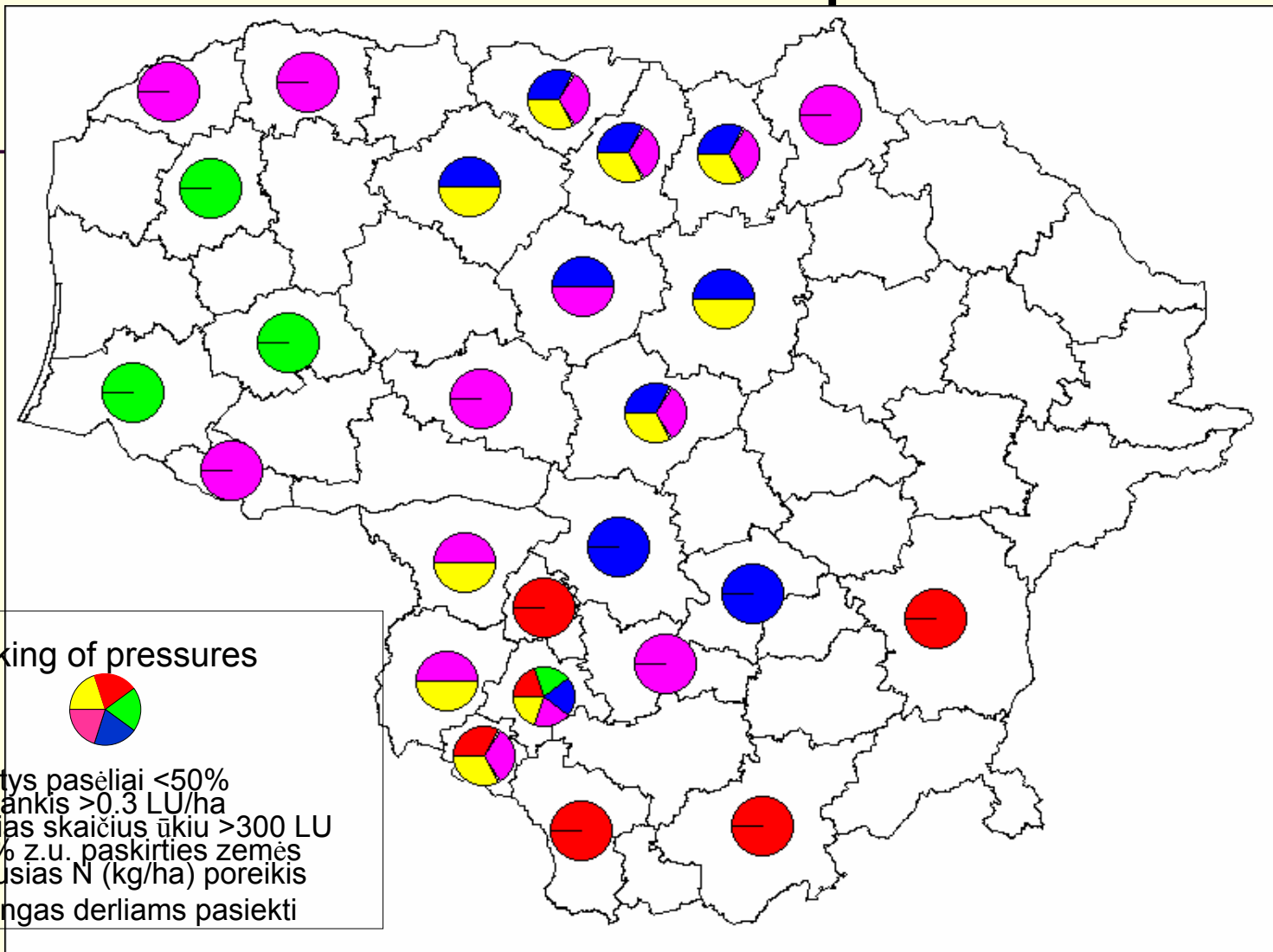

- Gyvulių tankis – ne daugiau kaip 1,7 SG/ha ŽŪN;
- Max azoto kiekis 170 kg/N/ha.
- Žiemojantys augalai sudaro ne mažiau 50 % pasėlių ploto
- Visi ūkiai >300 SG – privalo įsirengti mėšlides

Rajonų analizė pagal

- Gyvulių tankį
- Didžiausias azoto kiekis reikalingas atskirų kultūrų derlingumams pasiekti (išskyrus daugiameses žoles)
- Žiemojantys augalai sudaro < 50 %
- Ūkių skaičius turintis > 300 SG.
- ŽŪ paskirties žemė sudaro > 60 %

Tikėtina didžiausia apkrova

BŽŪP

- **BŽŪP reformos – Agenda 2000, 2003 birželis**
  - Sukurti į rinką orientuotą žemės ūkį kaip būtina sąlygą gyvybingam Europos žemės ūkio ir maisto sektoriui
  - Įgyvendinti struktūrinės, aplinkosauginės ir kaimo plėtros priemonės

Pagrindiniai BŽŪP aspektai

- Aukštos kokybės produktai konkurencinėmis kainomis
- Palaikomųjų kainų mažinimas, tačiau tiesioginių išmokų didinimas siekiant garantuoti žemdirbių pajamas
- Maisto sauga, aplinkos apsauga ir gyvulių gerovė – būtinos sąlygos konkurencingumui
- Aplinkosauginių programų įgyvendinimas privalomas visose šalyse

Kaip finansuojama BŽŪP

- Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondas (EAGGF):
  - Orientavimo dalis
  - Garantijų dalis

Žemės ūkiui skiriama beveik pusė
ES biudžeto

EAGGF Orientavimo dalis:

- Tai vienas iš 4 ES struktūrinių fondų
- Iš jo finansuojamos investicijos į pirminę gamybą bei perdirbimą, teikiama parama jauniems ūkininkams, kaimo bendruomenių steigimuisi ir jų veiklai ir kt.

EAGGF Garantijų dalis

- Finansuojamos rinkos reguliavimo priemonės - intervenciniai pirkimai, supirktos produkcijos saugojimo kaštai ir kt.
- Tiesioginės išmokos
- Kaimo plėtros priemonės

BŽŪP ir aplinkosauga

- Aplinkosauginių programų įgyvendinimas privalomas
- Su žemdirbiais bus sudaromos sutartys “aplinkosauginėms paslaugoms teikti”, jie bus skatinami užsiimti aplinkai draugišku žemės ūkiu
- Žemdirbiams bus padengiami kaštai susiję su papildoma aplinkosaugine veikla, kompensuojamos pajamos, kurias jie praras dėl aplinkai draugiškų ūkininkavimo metodų taikymo, taip pat bus mokamos paskatos siekiant kuo daugiau pritraukti ūkininkų dalyvauti šiose programose

---

Bendrasis programavimo dokumentas **2004-2006 metams**

Kaimo plėtros planas **2004 – 2006 metams**

Bendrasis programavimo dokumentas

Žemės ūkis, kaimo plėtra ir žuvininkystė

Priemonės:

- 1. Investicijos į žemės ūkio valdas**
- 2. Parama jaunų ūkininkų įsikūrimui**
- 3. Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas**
- 4. Kaimo vietovių pritaikymas ir plėtra**
- 5. Miškų ūkio plėtra**
- 6. Leader +**
- 7. Mokymas**

Kaimo plėtros planas 2004 – 2006

Priemonės:

1. Ankstyvas išėjimas į pensiją
2. Parama ūkininkaujantiems mažiau palankiose teritorijose
3. Agrarinė aplinkosauga
4. Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku
5. Parama pusiau natūriams ūkiams
6. Parama siekiant atitikti ES standartus
7. Techninė parama

KPP priemonė: Agroaplinkosauga

Šią priemonę sudaro tokios programos:

- Paviršinio vandens telkinių apsauginės kranto juostos programa
- Kraštovaizdžio tvarkymo programa
- Ekologinio žemės ūkio programa
- Retų veislių programa

Paviršinio vandens telkinių apsauginių kranto juostų programa

- **Konkretūs reikalavimai**
- Paviršinio vandens telkinių apsauginės kranto juostos gali būti įrengiamos ant natūralių ar reguliuojamų upių ir upelių, melioracijos griovių, ežerų ir tvenkinių krantų;
- Apsauginės juostos turi būti įrengiamos per pirmuosius metus nuo susitarimo įsigaliojimo. Apsauginėse juostose gali augti pavieniai medžiai arba medžių grupės;
- Apsauginė juosta palei vandens telkinį turi būti ne trumpesnė nei 50 metrų;
- Ši priemonė turi būti įgyvendinama visose ūkio paviršinio vandens telkinių zonose.

Taikydamas šią priemonę, dalyvaujantysis privalo:

- įrengti nustatyto pločio apsaugines juostas;
- apsauginėje juostoje ir paviršinio vandens telkinių pakrančių šlaituose neganyti gyvulių;
- apsauginės juostos nearti, nenaudoti trašų, augalų apsaugos priemonių, šienauti vieną kartą metuose (šienauti pradėti ne anksčiau kaip rugpjūčio 15 d. ir baigti ne vėliau kaip rugsėjo 30 d.);
- išvežti nušienautą žolę nuo apsauginės juostos ar paviršinio vandens telkinių pakrančių šlaitų, ir kt.

Tiesioginės išmokos

- 55 % ES lygio
- Išmokos bus skiriamos už žemės ūkio naudmenų hektarą (žemė t.b. prižiūrima, palaikoma gera jos agrarinė būklė) turintiems ne < 1 ha
- Turi būti deklaruoti pasėliai, augalų plotai pažymėti žemėlapiuose, valda įregistruota Ž. Ū. ir kaimo verslo registre
- Išmoka 2004 m. – apie 116 Litų

Tiesioginės išmokos

- Už gyvulius: karves žindenes (510 Lt), ėriavedes (30 Lt), bulius skerdimui (614 Lt.), telyčias (90 Lt.). Skerdimui tik už gyvulius vyresnius nei 8 mėn.
- Už ES remiamus grūdinius, ankštinius augalus, rapsus, bulves (krakmolui) – 295 Lt/ha.
- Už linų pasėlius – 587 Lt/ha
- Už ES neremiamus pasėlius (c. runkelius, pašarinius šakniavaisius, bulves (ne krakmolui), daržoves, uogynus, sodus – 116 Lt/ha.

Žemės ūkis ateityje

- Ūkių struktūra – ūkininkų ūkiai stambės, augs jų skaičius, ūkiai taps labiau specializuoti
- Gamyba – augs gyvulininkystės produkcija (didelės kvotos išsiderėtos su ES), tik dideli specializuoti ūkiai užsiims augalininkyste
- MPŪT bus plėtojama mėsinė galvininkystė, avininkystė
- Tikimasi, kad per artimiausius 5 metus gyvulių tankis nepasieks max ribos
- Didės derliai – didės trąšų suvartojimas

Žemės ūkis Danijoje

Rodiklis	1990	2001
Ūkių skaičius	76.978	51.588
Vidutinis ūkio dydis, ha	36,0	51,3
Mineralinio azoto panaudojimas, kg/ ha	144	88
Grūdų derlius,t/ha	6	6,1
Gyvulių tankis, SG/ha	1.05	1.33

Ačiū už dėmesį.....

Seminaras "Gėlo vandens metus užbaigiant"
2003 gruodžio 11d.